

Schriftelijke vragen aan het college (op basis van artikel 16 of artikel 55 Reglement van Orde)

Datum: 23-03-2026
Zaaknummer: 1271649
Steller van de vragen: Ferry van der Koelen
Politieke partij: Progressief Molenlanden
Onderwerp: Hoe de sloten in Nederland verdwijnen
Portefeuillehouder: Jan Lock
Behandelend ambtenaar: Marc Hulst
<p>Toelichting:</p> <p>De Volkskrant publiceerde onlangs het onderzoeksartikel "<i>Hoe de sloten in Nederland verdwijnen</i>". In dit artikel wordt beschreven dat tussen 2017 en 2024 in Nederland tienduizenden sloten zijn verdwenen, vaak doordat zij door agrariërs zijn gedempt. In een aanzienlijk deel van de gevallen gebeurt dit zonder vergunning of in strijd met regels. Het verdwijnen van sloten heeft grote gevolgen voor biodiversiteit, waterbeheer en het karakteristieke Nederlandse polderlandschap.</p> <p>Sloten spelen een cruciale rol in het watersysteem. Zij zorgen voor waterafvoer bij hevige regenval en helpen water vast te houden in droge perioden. Daarnaast vormen zij een belangrijke leefomgeving voor tal van planten- en diersoorten. Het verdwijnen van sloten draagt bij aan de achteruitgang van biodiversiteit en maakt het watersysteem kwetsbaarder voor zowel droogte als wateroverlast.</p> <p>In het artikel wordt ook verwezen naar een reactie van de gemeente Molenlanden, waarin wordt gesteld dat water "niet een van onze prioriteiten" is. Progressief Molenlanden is geschrokken van deze reactie. Water is immers de basis van ons bestaan. Juist in een gemeente met een uitgestrekt polderlandschap, waar waterbeheer en natuur nauw met elkaar verweven zijn, zou zorgvuldig omgaan met water en in het landschap vanzelfsprekend een prioriteit moeten zijn.</p> <p>Progressief Molenlanden vindt dat publieke belangen zoals natuur, biodiversiteit, waterbeheer en landschappelijke kwaliteit altijd zwaarder moeten wegen dan individuele bedrijfsbelangen. Dat betekent ook dat regels rond het dempen van sloten serieus genomen moeten worden, dat de gemeente zicht moet hebben op ontwikkelingen in het landschap en dat waar nodig wordt gehandhaafd.</p>
<p>Algemeen:</p> <p>Gezien de rollen en verantwoordelijkheden van gemeente en het waterschap voor dit onderwerp, is de beantwoording in nauw overleg met het waterschap opgesteld.</p>
<p>Vraag 1: Heeft het college kennisgenomen van het artikel "<i>Hoe de sloten in Nederland verdwijnen</i>" in de Volkskrant? Zo ja, hoe beoordeelt het college de bevindingen uit dit onderzoek?</p>

Antwoord 1:

Het college heeft kennisgenomen van het bedoelde artikel. Het artikel gaat alleen over dempen van sloten en niet over de wateraanleg die ook plaatsvindt.

Het college vindt het jammer dat een beperkte scope door de journalist is gehanteerd. Zo is er, naast demping van sloten, ook veel 'nieuw' water aangelegd/gerealiseerd o.a. ten behoeve van watercompensatie en Groenblauwe Dooradering.

Vraag 2: In het artikel wordt een reactie van de gemeente Molenlanden aangehaald waarin staat dat water "niet een van onze prioriteiten" is. Kan het college toelichten wat met deze uitspraak bedoeld wordt en of dit daadwerkelijk het standpunt van het college weergeeft?

Antwoord 2:

Het waterschap (hier WSRL) is bevoegd gezag inzake het watersysteem. Het waterschap hanteert categorieën oppervlaktewaterlichamen welke aangeven hoe belangrijk deze lichamen zijn voor het functioneren van het watersysteem. De watergangen (sloten en greppels) die in het artikel worden besproken zijn vermoedelijk de categorieën 'tertiair water' en 'overige water'. Voor de categorieën primair t/m tertiair water geldt een vergunnings- of een meldingsplicht, voor 'overige water' geldt dit niet. Verder dient volgens WSRL-beleid slootdempingen 1 op 1 te worden gecompenseerd.

De gemeente is bevoegd gezag voor dempen (en aanleg) van sloten waar dit bij een omgevingsplan (vroeger 'Bestemmingsplan') met een aanlegvergunningsstelsel, als aanlegactiviteit is opgenomen. Hierbij taakstelling tweeledig:

- a) Vanuit milieuoogpunt, het is een milieubelastende activiteit in de zin van de omgevingswet.
- b) Vanuit landschappelijk waarde-oogpunt, het beschermen van het huidige verkavelingspatroon.

Voor wat betreft de demping als milieubelastende activiteit is voor vergunningverlening, toezicht en handhaving de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ) door de gemeente gemandateerd als bevoegd gezag. Voor wat betreft het andere punt is de gemeente bevoegd gezag en vergunningverlening, toezicht en handhaving is intern belegd.

Voor de gemeente heeft demping van sloten geen hoge prioriteit omdat het wordt behandeld via de primaire lijn van WSRL, zij zijn de primaire autoriteit, en via OZHZ. In die zin moet "Omdat wij ons primair bezig houden met toezien op de ruimtelijke ordening is water niet één van onze prioriteiten" worden geduid.

Overigens wordt door de recente aanstelling van een beleidsadviseur Water door de gemeente/college al meer aandacht aan het beleidsterrein Water gegeven.

Vraag 3: Kan het college aangeven hoeveel sloten of andere kleine watergangen de afgelopen tien jaar binnen de gemeente Molenlanden zijn gedempt of verdwenen, voor zover dit bekend is?

Antwoord 3:

Het college heeft hiervoor geen cijfers.

Op basis van de getallen die genoemd worden in het artikel betreft het waarschijnlijk grote aantallen.

Het kost veel tijd en capaciteit om het gevraagde uit te zoeken. De locatie van sloten zijn gekoppeld aan kadastrale perceelnummers en niet aan adressen. Dit maakt het heel moeilijk zoeken, omdat een sloot vaak ook binnen meerdere kadastrale percelen valt.

Waterschap Rivierenland (WSRL) voert actief handhaving op demping van sloten uit.

Binnen WSRL zijn ook vragen gesteld over aantallen. WSRL geeft aan dat dat bij hun ook handmatig moet worden uitgezocht en dat hier ook een afweging op capaciteitsinzet is gemaakt. WSRL is bereid om resultaten met Molenlanden te delen, zie hieronder.

De meldingen over slootdempingen komen voornamelijk van de gebiedsbeheerders van het waterschap die actief hun gebied controleren op slootdempingen. In de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden komen dempingen vaker aan het licht omdat in die gebieden ook tertiaire watergangen worden geschouwd. Als een demping vastgesteld wordt, dan worden luchtfoto's gebruikt om vast te stellen sinds wanneer de watergang is gedempt.

Tussen 2021 en 2026 zijn er 200+ zaken opgestart in beheergebied van WSRL waarbij bestuursrechtelijk is gehandhaafd op gedempte sloten. Let op: veel zaken bevatten meerdere dempingen, omdat bij de herinrichting van percelen meestal meer dan één watergang wordt gedempt. Het aantal sloten is dus groter dan die 200+ zaken.

In het verleden (2021-2022) heeft het waterschap een Project Slootdempingen uitgevoerd in de Alblasserwaard. Bij dat project heeft er minutieuze controle op basis van luchtfoto's plaatsgevonden. Het betrof een aantal van ongeveer 125 handhavingzaken.

Vraag 4: In hoeveel gevallen is in die periode een vergunning verleend voor het dempen van sloten of watergangen binnen de gemeente? En in hoeveel gevallen is een verzoek hiervoor geweigerd?

Antwoord 4:

Aantallen kunnen niet worden gegeven.

Verwezen wordt naar het antwoord bij vraag 3.

Vraag 5: Heeft de gemeente zicht op het aantal gevallen waarin sloten zonder vergunning of in strijd met regels zijn gedempt? Zo ja, om hoeveel gevallen gaat het en hoe zijn deze geconstateerd?

Antwoord 5:

Hiervoor hebben we geen cijfers.

Vraag 6: Hoe is het toezicht en de handhaving op het dempen van sloten en watergangen binnen de gemeente georganiseerd? Welke rol heeft de gemeente zelf en welke rol hebben bijvoorbeeld het waterschap en andere overheden?

Antwoord 6:

Zoals eerder aangegeven, heeft de gemeente 2 taken bij het aanlegvergunningstelsel met betrekking tot dempingen. De organisatie is al volgt.

- Voor wat betreft de taak milieu (milieubelastende activiteit) heeft de gemeente dit gemandateerd aan OZHZ.
- Voor wat betreft de taak landschappelijke waarden houdt de gemeente hierop toezicht. Dit gebeurt op basis van het visiedocument Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving Fysieke Leefomgeving [2020] en de verantwoording wordt gedaan in het Uitvoeringsprogramma 2025 vergunningverlening toezicht en handhaving fysieke leefomgeving Molenlanden [2025].

De gemeente heeft een rol bij toezicht en handhaving indien het via het aanlegvergunningstelsel als aanlegactiviteit 'Landschappelijke waarden' is opgenomen.

Inzake het watersysteem (en waterveiligheid) is het waterschap bevoegd gezag en belast met het toezicht/handhaving; bij het waterschap geldt voor de meeste gevallen een meldings- of vergunningsplicht en wordt actief gehandhaafd op dempingen. Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid doet -gemandateerd door Molenlanden- vergunningverlening/toezicht en handhaving bij dempingen als milieubelastende activiteit.

Vraag 7: Wordt binnen de gemeente structureel gemonitord of sloten verdwijnen of worden gedempt, bijvoorbeeld via luchtfoto's, kaarten of meldingen? Zo ja, hoe gebeurt dit en hoe vaak wordt dit gecontroleerd?

Antwoord 7:

De gemeente houdt dit niet bij.

Vraag 8: Deelt het college de opvatting dat sloten van groot belang zijn voor biodiversiteit, waterbeheer en het karakter van het polderlandschap, en dat deze belangen zwaarder moeten wegen dan individuele bedrijfsbelangen? Zo ja, is het college bereid het behoud van sloten en watergangen nadrukkelijker prioriteit te geven in beleid, toezicht en handhaving?

Antwoord 8:

Sloten zijn inderdaad van belang voor biodiversiteit, waterbeheer, leefgenot, klimaatadaptatie (reductie hittestress in woongebied) en geven karakter aan het landschap. Ook vanuit technisch oogpunt zijn sloten belangrijk om te veel opbolling van de grondwaterstand te voorkomen in woonwijken.

Molenlanden hanteert het beleid dat belangen evenwichtig worden afgewogen.

Het belang van sloten komt o.a. tot uitdrukking in het Gebiedsplan Alblasserwaard [2025] waar ingezet wordt in uitbreiding van de Groenblauwe Dooradering.